

A szülők, mint a gyermek optimális fejlődéséért felelős személyek megnyerése az egy-séges nevelői ráhatások biztosítása érdekében nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a gyermek önálló, nyitott, érdeklődő és tevékeny legyen, vagyis megfeleljen az iskolára való alkal-masság kritériumainak.

TALABÉR FERENCNÉ

Nemzetiségi oktatás Piliscsén

Piliscsév szlovák nemzetiségi falu Komárom-Esztergom megyében. Csodaszép környezetben, a Pilis lábánál egy völgyben terül el. Az utóbbi néhány évben igen sokat fejlődött, épült, szépült. Iskolánk a falu közepén áll. A bővítésével sikerült elérni, hogy egyszakos lett a tanítás és elegendő terem áll a tanulók rendelkezé-sére.

Iskolánkba jelenleg 215 fő tanuló jár, és 19 pedagógus látja el az oktatást. A tanulók – igen kevés kivétellel – szinte valamennyien órarendi keretben tanulják a szlovák nyel-vet. A nemzetiségi nyelvvel a gyerekek már óvodás korukban megismerkednek, hisz kis-csoporttól kezdve vannak szervezett foglalkozások, szakképzett óvónők vezetésével.

Iskolánkban a felső tagozatosok nyelvi oktatását két tanár, az alsó tagozatban 4 tanító végzi. Az 1-2. osztályban heti három szlovák nyelv- és irodalomóra van, a 3. és 4. osz-tályban ez eggyel bővül, heti 4 órára. Az 5. osztályban heti 5 óra, a 6-7-8. osztályban heti 4 óra van. Az iskolába kerülő gyerekeknél az óvodában tanultakra lehet már építeni. Szó-kincsükben az alapszavak többsége fellelhető, használni tudják ezeket a szavakat, kife-jezéseket. Tudnak jónéhány egyszerűbb dalt, mondókát, kiolvasót, játékot. Sajnos otthon már csak igen kevés családban tudnak segíteni a gyerekeknek, mivel többnyire csak a nagyszülők korosztálya beszéli a szlovák nyelvet. A fiatalabbak értik ugyan, de egyre kevesebben beszélik. Így nagyobb és nehezebb feladat hárul a pedagógusokra, hisz többnyire az órán kell elsajátíttatni és elmélyíteni az ismereteket.

Az első és második osztályosok színes képeskönyvből tanulnak, mondatmodellek alapján. Szeretik a rövid, ritmikus verseket, mondókákat, a könnyen énekelhető dalokat, szívesen tanulják meg a játékokat. Az 1. osztályban nagyon fontos a játékoság a nyelvi órákon, mivel a Képes nyelvkönyv képei sokszor nem világosak, rövidek, nem minden témakör áll közel a gyerekekhez. Ilyenkor lehet alkalmazni a pedagógus által kiválasztott kis versikét, mesét, dalt, játékot. Jobb, ha a sokszor száraz könyvanyag helyett játszunk, énekelünk. A versekben, dalokban, játékokban mozgással kísérrjük az új szót, hogy az jobban rögzüljön. Sokat segít az új szavak, kifejezések helyes ejtésének bemutatásánál a bábozás is.

A 2. osztályban az év elején, még hallásra-mozgásra építve, szintén képeskönyvből tanítunk. De már november elején elkezdjük az abc-t tanulni, ezzel egyidőben olvasni és írni is. Így könnyebbé válik a tanulás, hisz a megismert új szót lejegyezhetjük a szótárba és azt bármikor el tudjuk olvasni. A 3-4. osztályos tankönyvek témakörei egymásra épül-nek. Az olvasmányok többnyire az iskoláról, az otthonról, a családtagokról és az évsza-kookról szólnak. A nyelvtani anyag a szófajokkal foglalkozik, majd ez bővül a negyedik osztályban.

Ez a korosztály is igen szívesen tanulja a verseket és a dalokat, szeretik a szerepjá-tékot is, ügyesen báboznak.

Iskolánk gyakorló iskolája is az Esztergomban működő tanítóképző főiskolának. A ta-nítójelölt hallgatók nálunk készülhetnek fel (gyakorlatban) választott hivatásuk gyakorlá-sára; a nemzetiségi nyelv oktatására.

Az 1987-88-as tanévtől, 1991 júniusáig, az akkori megyei Pedagógiai Intézet megbí-zásából, két osztály bekapcsolódott a nemzetiségi kétnyelvű oktatás fejlesztésének ki-

sérletébe. 1. osztálytól a 4. osztályig a környezetismeret oktatása két nyelven, magyarul és szlovákul folyt. Ez bizony elég komoly feladatnak bizonyult, főleg 3. és 4. osztályban, mert ott igen sok fizikával és kémiával összefüggő ismeret van.

A tanórai oktatáson kívül a nemzetiségi nyelvet szerető és még többet tudni kívánó gyerekek bekapcsolódhatnak a felső tagozatosok részére indított nemzetiségi szakkör munkájába. Itt a helyi gyűjtésű dalokkal, játékokkal ismerkednek az érdeklődők. Műsorukkal színesítik a község kulturális eseményeit. Eredményesen szereplnek az országos szintű nemzetiségi fesztiválokon.

Az elmúlt tanévben az iskolánk a szlovák „Matica Slovenská”-tól nyelvi laboratóriumot kapott ajándékba, hogy ezzel is segítse munkánkat és megkönnyítse tanulóinknak a nemzetiségi nyelv elsajátítását.

Az iskola tanulóinak gyűjtéséből iskolánk folyosóján egy állandó kiállítást tudtunk be rendezni a helyi nemzetiségi népviseletről, régi eszközökből, tárgyakból.

Tanulóinkat arra neveljük, hogy tiszteljék, becsüljék és szeressék elődeik hagyományait, szokásait. Nemzetiségi kultúrájuk ápolásával színesítik a magyar nemzet kultúráját is.

ÁY PÉTERNÉ

Szlovák nyelv és irodalom szak az ELTE Szláv Filológiai Tanszékén

Az ELTE Szláv Filológiai Tanszékén cseh szakos filológusi, bolgár nyelv és irodalom, horvát nyelv és irodalom, szerb nyelv és irodalom, valamint szlovák nyelv és irodalom szakos középiskolai tanári vagy filológusi képesítés szerezhető. Tanszékünk nem nemzetiségi tanszék, de feladatkörébe tartozik a hazai nemzetiségi humán értelmiség képzése is. Tanterve a modern filológiát oktató tanszékekkel van összehangolva, a nyugat-európai egyetemi képzéshez igazodik.

Az idegennyelv szakokra jelentkezők körében elterjedt az a tévhit, hogy a modern filológiát oktató tanszékeken gyakorlati nyelvoktatás folyik. A gyakorlati nyelvoktatás különböző nyelviskolák feladata, egyetemünkön a nyelvtudás azt jelenti, hogy a pályázó rendelkezik azzal a „munkaeszkővel”, amely a magasabb szintű elméleti és gyakorlati stúdiumok elvégzéséhez nélkülözhetetlen. Tekintettel azonban arra, hogy cseh nyelvoktatás iskolarendszerünk kereteiben nem folyik, a bolgár nyelv elsajátítására is korlátozottak a lehetőségek, tanszékünk más nyelvek esetében is kompromisszumos megoldást érvényesít: ha a pályázó nem tudja megfelelő szinten az adott nyelvet, módja van az első szemeszter végéig pótolni hiányosságait.

A Tanterv három képzési szakaszra tagolódik: alapképzési, törzsképzési és szakképzési szakaszra. Az alapképzési szakaszban elsősorban a szláv filológiai alapismereteket sajátíthatják el hallgatóink. Ezen ismeretek az egyes tudományágak módszertani alapozását adják. Ugyancsak ebben a szakaszban magasabb óraszámúban tanulhatják a választott szakjuknak megfelelő nyelvet, gyakorlati nyelvoktatás keretében. Az alapképzési szakasz szigorlattal zárul az első szemeszter végén.

A törzsképzési szakaszban oktatjuk azokat a tárgyakat (ún. tanegységeket), amelyek a középiskolából hozott alapvető ismereteket mélyítik el, illetve egészítik ki: a szlovák irodalom történetének egyes korszakait, a mai szlovák nyelv rendszerét, a szlovák nyelv – irodalmi nyelv és nyelvjárások – történetét, illetve a nyelvtörténeti stúdiumokat alapozó szláv nyelvtörténetet. Ebben a szakaszban ismerkedhetnek meg hallgatóink a magyarországi szlovák kultúra sajátosságaival is, speciális tantárgyak keretében. Ez a képzési szakasz készíti elő a későbbi specializációt is: azok számára, akik középiskolai tanári